

Suçta Sürüklenmiş Bir Gencin Bakış Açısıyla Çocuk Suçluluğu: Olgu Sunumu

Meva DEMİR (*)

H. Özden BADEMCI (**)

Öz: Türkiye’de çocuk suçluluğu olgusu genel olarak yapısal ve sosyodemografik faktörler ekseninde sorunu tanımlayıcı araştırmalarla ele alınmıştır. Çocuk bakış açısını orta koyan, çocuğun deneyimlerine dayanan nitel araştırmalar sınırlıdır. Bu makalede çocuk suçluluğu olgusu, suçta karışmış ve mahkeme süreci devam eden 17 yaşında bir genç ile gencin devam ettiği okulda 12 hafta boyunca, haftada bir düzenli olarak gerçekleştirilen 50 dakikalık görüşmelerde elde edilen bulgular gencin bakış açısı ile ele alınmaktadır. Çalışma kapsamında ayrıca gencin babası ve okul öğretmenleri ile de görüşülerek destekleyici bir sosyal çevre yaratılmaya çalışılmıştır. Görüşmecisi ve genç arasında güvene dayalı terapötik ilişkinin kurulması gencin değersizlik, umutsuzluk gibi olumsuz duygularına farkındalık kazanarak, duyguları ve davranışları arasındaki sebep-sonuç ilişkisini görmesine ve psikolojik olarak güçlenmesine katkı sağlamıştır. Sistemik bir anlayışla gencin güçlü yanlarına odaklanan bir yaklaşım genç üzerinde hızlı bir şekilde olumlu etki göstermiştir. Literatür ile uyumlu bir şekilde aile içi olumsuz ilişkiler gencin suçta sürüklenmesinin başlıca nedenleri arasında yer almaktadır. Suçta sürüklenmiş bir bireyin anlaşıldığını deneyimlediği ve kendini güvende hissettiği, destekleyici ilişkilere sahip olması geçmiş olumsuz yaşantılarını onararak ilerleyebilmesini ve şiddete yönelmesine yol açan olumsuz duygularını düzenleyebilmesini sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: çocuk suçluluğu, travma, bağlanma.

Juvenile Delinquency from the Perspective of a Juvenile Pushed to Crime: Case Report

Abstract: In Turkey, the case of juvenile delinquency is generally tackled within the scope of structural and sociodemographic factors with descriptive researches. Qualitative researches based on children’s perspectives and experiences are limited. In this study, the case of juvenile delinquency has been handled from the perspective of a juvenile involved in crime and litigation process of whom keeps on, and within the findings that have been obtained from the 50 minutes regular interviews once a week during 12 weeks at his school. Within the study, the parents and teachers of the juvenile have also been kept in touch and a promotive environment has been tried to create. A therapeutic relationship based on trust between the interviewer and the juvenile has contributed him to be aware of his negative emotions such as worthlessness and hopelessness, to find out cause and effect relation

*) Arş. Gör., Atatürk Üniv. Edebiyat Fak. Psikoloji Bölümü, Erzurum
(e-posta: meva.demir@atauni.edu.tr)

***) Yrd. Doç. Dr., Maltepe Üniv. Edebiyat Fak. Psikoloji Bölümü, İstanbul
(e-posta: ozdenbademci@maltepe.edu.tr)

between his emotions and thoughts and provided him to strengthen psychologically. With a systemic understanding, an approach that has focused on the juvenile's strong sides has had a positive impact on him. In a way compatible with literature, negative relationships in family are thought to be among the main reasons that lead the juvenile to push crime. Having supportive relations of a juvenile pushed to crime by experiencing to be understood and feeling safe has provided him to progress by restoring his past negative livings and to control his negative feelings that may lead violence.

Keywords: *juvenile delinquency, trauma, attachment*

Makale Geliş Tarihi: 21.03.2016

Makale Kabul Tarihi: 01.04.2016

I. Giriş

Çocuk suçluluğunun başlıca nedenleri arasında aile üyelerinin çocuğa karşı örseleyici davranışlarda bulunmaları (Fraad, 2008), anne-baba yoksunluğu ya da düzensiz ebeveyn çocuk ilişkisi (Erdoğan, 2005), düşük sosyoekonomik düzey (Ereş, 2009, Herrenkohl, Hawkins, Chung, Hill and Battin Pearson, 2001) ve iç göçlerin neden olduğu sosyal değişim (Hallsten, Szulkin and Sarnecki, 2013) gelmektedir.

Çocuk suçluluğu alanında yapılan çalışmalarda aile faktörünün oldukça etkili olduğu görülmektedir. Wilson (2000) suça sürüklenen çocukların erken çocukluk dönemlerinde örseleyici ilişkilere maruz kaldıklarını saptamıştır. Bu çocukların genellikle okula bağlılıklarının zayıf (Herrenkohl ve diğerleri, 2001) ve empati kurmada zorlandıkları (de Zulueta, 2006) görülmektedir. Erken çocukluk döneminde örseleyici yaşantılara maruz kalan çocukların beyin, beden ve zihin gelişimleri olumsuz etkilenmekte (Perry and Szalavitz, 2014) travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) belirtileri göstermektedirler (Perry, Pollard, Blakley, Baker and Vigilante, 1995). TSSB Yaşayan kişiler en basit uyarana büyük bir tehdit yaşıyormuşçasına tepkiler verebilmekte (Perry and Szalavitz, 2014), depersonalizasyon (benlik yitimi), dissosiyasyon, (ayrışma), anı yaşayamama ve doyum alamama gibi belirtiler göstermektedirler. (Van der Kolk, 2014). Dissosiyasyon (ayrışma) yaşayan ve dikkat eksikliği, aşırı uyarılma tepkisi olan bireylerde hiperaktivite bozukluğu görülebilmektedir. Her ikisinin birlikte yaşandığı durumlar travmanın etkisinin en fazla olduğu durumlardır (Perry and Szalavitz, 2014).

Çocuk suçluluğu üzerine yurt dışında yapılan çalışmalarda çoğunlukla cinsel suçlar (Chaffin, Levenson, Letourneau and Stern, 2009; Worrell, 2013), göç (Salmi, Kivivuo-ri and Aaltonen, 2015), çocuk istismarının çocuk suçluluğu ile bağlantısı (Colman and Colman, 2003; Fraad, 2008; Stein, 2013), çocuk suçluluğunun gelişimsel nedenlerini ve risk faktörlerini (Loeber and Farrington, 2000) ele alınmaktadır. Brezilya'da yapılan bir araştırmada suça karışan çocukların genellikle sokakta yaşayan çocuklar oldukları görülmüştür (Araujo, Shikida and Nogueira, 2012).

Türkiye’de son on yılda çocuk suçluluğu üzerine yapılan çalışmalarda çocuk suçluluğu olgusu aile yapısı (Akduman, Akduman ve Cantürk, 2007 ; Bal, 2007; Basut ve Erden, 2005; Doğan, 2008 ; Erdoğan, 2005; Ereş, 2009; Kurtuluş, Salman, Günbet, Boz, Cenger ve Acar, 2009 ; Seyhan ve Zincir, 2009), okul yaşantıları (Işık, 2006; Kızmaz, 2004), ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyi (Kocadaş, 2007) ve madde kullanımı (Ögel ve Aksoy, 2007) bağlamında tanımlayıcı araştırmalarla ele alınmıştır. Bu makalede suça karışmış bir genç ile yapılan güven temelli düzenli görüşmeler sayesinde gencin duygu, düşünce ve deneyimleri, onu suça sürükleyen faktörler ile yeniden topluma entegre olabilmesi için ihtiyaçlarının neler olduğu bizzat gencin kendisinden öğrenilmiştir.

Olgu Sunumu: Mehmet 17 yaşındadır, lise 2. sınıftadır ve sınıf tekrarı yapmaktadır. Arkadaşını 2015 yılının Ocak ayında bıçaklamıştır. Tutuksuz yargılanmaktadır. Annesi, babası ve iki kız kardeşi ile birlikte yaşamaktadır. Anne 38 yaşında, ilkokul mezunu, ev hanımıdır. Baba ise 41 yaşında, ilkokul mezunudur. Çiftçilik yapmaktadır. Mehmet orta düzeyde akademik başarıya sahiptir. Daha önce psikolojik yardım almamıştır. Yoğun duyguları ile başa çıkabilmek için alkol kullanımına yönelmektedir. Görüşmeci tarafından ilerleyen haftalarda konunun uzmanı bir psikiyatriste Mehmet’in de onayı ile yönlendirme yapılmıştır.

Mehmet bıçaklama olayından sonra ailesinin özellikle de babasının aylarca kendisi ile konuşmadığını, hiç ilişki kurmadığını bildirmiştir. Bu bilgi anne-babası tarafından da doğrulanmıştır. Mehmet daha çok arkadaşlarıyla vakit geçirdiğini, ufak tefek kavgalara karışmaya devam ettiğini ve sigara, zaman zaman da alkol kullandığını belirtmiştir. Geleceğini karmaşık ve belirsiz görmektedir. Mehmet içinde bulunduğu durumu ”*biri cezaevi diğeri üniversite olmak üzere iki yolum var* “ sözleriyle ifade etmiştir.

II. Yöntem

Görüşmeler, Gelişim Psikolojisi doktora programının bir dersi olan “Çocuk Suçluluğu ve Çocukla Görüşme” dersi kapsamında yapılmıştır. Suça karışmış ve mahkeme süreci devam eden bir genç ile gencin devam ettiği okulda 12 hafta boyunca, haftada bir düzenli olarak 50 dakikalık bireysel görüşmeler yapılmıştır. Bu makalede gencin ismi Mehmet olarak değiştirilmiş ve kişisel bilgileri gizli tutulmuştur. Eylül 2015’te başlayan görüşmeler Ocak 2016’ya kadar devam etmiştir. Bireysel görüşmelerin yanı sıra Mehmet’in onayı ile iki kez öğretmenleri ve bir kez de babası ile görüşülmüştür. Görüşmeye anne gelmemiştir. Her görüşme sonrasında görüşmeci tarafından detaylı bir görüşme raporu yazılarak görüşme sırasında konuşulanlar ve gözlemler yazıya dökülmüştür. Detaylı görüşme notları haftada bir yapılan süpervizyon toplantılarında tartışılmış bir sonraki görüşme için yeni stratejiler belirlenmiştir.

Dikkatlice okunan haftalık görüşme raporlarından anahtar kelimeler ve ana temalar elde edilmiştir. Daha sonra tüm görüşme notları yeniden okunup incelenmiş ve diğer görüşmelerle karşılaştırılıp temalar kategorize edilmiştir.

III. Bulgular

Mehmet ile kendi okulunda kurulan güven temelli terapötik ilişkinin yanı sıra öğretmenleri ve babasının sürece dahil edilmeleri ile sağlanan psikososyal desteğin Mehmet üzerindeki olumlu etkisi çarpıcı bir şekilde görülmüştür. Bulgular bölümünde “güven ilişkinin önemi” ana başlığı altında sırasıyla öğretmenlerin ve babanın sürece dahil edilmelerinin Mehmet üzerindeki etkileri Mehmet’in ifadeleri ile ele alınacaktır.

A. Güven İlişkisinin Önemi

Mehmet için onu koşulsuz kabul eden, samimi bir ilgiyle anlamaya çalışan birlikte düşünebileceği kapsayıcı bir yetişkin figürünün varlığı çok önemli olmuştur. Mehmet’in görüşmeciyeye karşı hissettiği güven onun görüşmeler sırasında olumlu duygularının yanı sıra çaresizlik, umutsuzluk, değersizlik gibi olumsuz duygularını da açıkça paylaşmasını sağlamıştır.

Dün yine elimde olmadan bir kavgaya karıştım. Oysa kendime söz vermiştim. Sen en iyisi benimle daha fazla uğraşma abla (görüşmeci). Benim sonum belli. (3. görüşme)

Görüşmeler sırasında Mehmet sık sık görüşmelerden duyduğu memnuniyeti ifade etmiştir. Koşulsuz kabul ve saygı görmesi motivasyonunu, işbirliği yapmasını ve umut duygusunu arttırmıştır.

Bazen beni kimsenin anlamadığını düşünüyorum. Ama sonra sizinle olan görüşmeler aklıma geliyor ve anlatacaklarımı sizinle paylaşmayı ipe çekiyorum. Bu plan bile rahatlatıyor beni. Sonuçta bu da bir şans. (4. görüşme)

Mehmet deneyimlerini paylaşabileceği birinin hayatında olmasının ve anlaşıldığını hissetmenin motivasyonunu arttırdığını ve yaşamına bir anlam kazandırdığını ifade etmektedir. Bu sayede yalnızlık duyguları azalmaktadır. Görüşmeler ilerledikçe Mehmet’in duygularına farkındalığının ve davranışları üzerindeki kontrolünün giderek arttığı Mehmet tarafından dile getirilmeye başlamıştır.

Geçen hafta okul çıkışında yine kavga oldu. Çok şaşırtıcı ama ben o kavgayı ayırmaya çalıştım. İlk kez taraflardan birine katılmadım. Geçen görüşmede istediğim zaman kendime hakim olabileceğime dair sözlerim aklıma geldi. (10. görüşme)

Görüşmeler sırasında Mehmet’in anlatımlarından sınıfın dikkatinin odağında olmaya çalıştığı bunun için bildiği tek yolun ise çıkan kavgalarda kurtarıcı rolü üstlenmek olduğu öğrenilmiştir. İlerleyen haftalarda Mehmet şiddete yönelmek yerine sağduyusunu ve sakinliğini kuruyarak kavgaya karışan değil kavgayı sonlandıracak bir çaba içine girmiştir.

Düşünüyorum da milletin ilgilendiği en önemli şeylerden biri meslek, öyle kabadayılık falan değil. Geçen konuştuk ya sizinle, sanırım o iki

yoldan üniversiteye çıkan için uğraşsam iyi olacak. Böylelikle hayalimdeki gibi inşaat mühendisi olup kendi hayatımı kurarım. (12. görüşme)

Görüşmeler ilerledikçe Mehmet'in olumlu çabaları sadece gününü kurtarmaya yönelik olmaktan çıkıp uzun vadeli, umut dolu planlar olmaya başlamıştır.

B. Öğretmenlerin Sürece Dahil Edilmeleri

Mehmet görüşmelerde sık sık öğretmenlerinden söz etmiştir. Öğretmenleri ile olan ilişkilerinin niteliği, öğretmenlerinin onun hakkında neler düşündüğü zihnini meşgul eden konular arasındadır:

İçlerinden bazıları ile aramız çok iyi. Beni anlıyorlar, bende onların derslerinde onlara yakışan şekilde davranıyorum. Ama bazı öğretmenler var ki sorup anlamadan bağıyorlar, not kırıp disipline veriyorlar. Tamam belki ben de onlara karşı hatalıyım ama onlar öyle yapınca benim de doğru dürüst davranmak içimden gelmiyor. (4. görüşme)

Mehmet'in ifadesi öğrenmenin sadece bilişsel bir süreç olmadığını dersin öğretmeni ile kurulan ilişkinin motivasyon ve öğrenme konuları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Mehmet'in bazı öğretmenleri ile arasında olumlu bir ilişki varken bazıları ile ilişkilerinin iyi olmadığı anlaşılmaktadır. Mehmet haksızlığa uğradığını düşünerek dersden de uzaklaşmaktadır. Mehmet'in onayı ile Mehmet'in ilişkilerinin olumlu ve olumsuz olduğu öğretmenler ile bir arada görüşme yapılmıştır. Öğretmenler ile yapılan görüşmeleri okul rehber öğretmeni koordine etmiştir. Mehmet'in bir öğretmeni artık ona hiç güveni kalmadığını şu cümleler ile ifade etmiştir:

Benim Mehmet ile aram çok iyiydi. Geçen yıl okuldan atılmasına bile ben engel oldum. Onunla sürekli olarak görüşüp bir daha hatalar yapmamasını tembihledim. Ama o ne yaptı? Sanki hiç bana söz vermemiş gibi gitti geçen yıl okulun son günü okulun servis aracını gizlice kullanmaya teşebbüs etti, bu da yetmedi oradakilerle kavga etti. Bu yüzden ben Mehmet'e küskünüm. Beni çok hayal kırıklığına uğrattı. Aramızda buzlar olması da normal bence. (öğretmen)

Bu öğretmenin yetişkin kişiliği ile değil çocuk kişiliği ile olaya yaklaştığı görülmektedir. Bir başka öğretmen Mehmet'e yetişkin bir tavır ile ve profesyonel yaklaşarak olumsuz görüş bildiren öğretmene katılmadığını ifade etmiştir:

Mehmet henüz çocuk yaşta, siz de böyle konuşarak onun yaşlıları gibi düşünmüş oluyorsunuz. Oysa biz eğitimciler bardağın dolu tarafını görmeliyiz. Mehmet aslında çok saygılı, sıcakkanlı bir çocuk. Geçmiş birkaç alışkanlığından vazgeçemiyor hepsi bu. Biz ona küsüp arkamızı dönersek onu o korktuğu hayata itmiş olmaz mıyız? (öğretmen)

Öğretmenlerin Mehmet hakkında karşılıklı görüş alış verişinde bulunmaları onları Mehmet'in davranışlarını yeniden değerlendirmek ve düşünmek durumunda bırakmıştır. Öğretmenlere sadece karşılıklı paylaşımında bulunmaları için fırsat verilmiş olması bile bazıların derhal olumlu bir çaba içine girmeleri için yeterli olmuştur. Bu durum Mehmet tarafından da fark edilmiştir:

Geçenlerde S. hocanın dersinde çok güzel bir şey oldu. Biliyorsunuz S. hoca bana biraz takmıştı, hiçbir sebep bulamasa sigara kokuyorsun diyip beni derste azarlıyordu. Ama pazartesi günkü derste benden proje ödevlerini sınıfa dağıtmamı istedi. Sen bu sınıfın en sosyalisin, bu ödevi de en iyi sen yaparsın herhalde, dedi. O kadar şaşırdım ki. Sizinle görüşmesi işe yaradı demek ki. (10. görüşme)

Mehmet'in öğretmenleriyle görüşmeler yapılarak Mehmet ve öğretmenleri arasında arabulucu olunmaya çalışılmıştır. Mehmet'in ilişkisinin iyi olduğu iki öğretmen Mehmet hakkında olumsuz düşünceleri olan öğretmenlere Mehmet hakkında bilgi vermişler bazı önerilerde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin Mehmet karşısında hissettikleri çaresizlik ve zaman zaman da inançsızlık duygularını açık bir şekilde ifade edebilmeleri için görüşmeciyi kolaylaştırıcı rolünü üstlenmiştir. Öğretmenlerle yapılan iki görüşme onların Mehmet'in davranışları ile aslında nasıl bir ruh hali içinde olduğunu anlatmaya çalıştığı hakkında düşüncelerini sağlamıştır. Öğretmenlerin olumlu yönde değişen tutumları hızlı bir şekilde Mehmet tarafından da fark edilerek Mehmet'in de olumlu bir çaba içine girmesine neden olmuştur.

Normalde biyoloji dersini sevmeme rağmen hocasıyla anlaşamadığımız için dersine girmiyordum. Dikkat ederseniz devamsızlıklarım hep o ders saatinde. Ama hocayla yapılan görüşmeden sonra bana daha anlayışlı davranmaya başladı. Artık sınıfın içinde rencide etmiyor. Bende dersine geç girmemeye başladım. (10. görüşme)

Mehmet'in dersin öğretmeniyle olan anlaşmazlığının sona ermesi Mehmet'in biyoloji dersine katılımını arttırmıştır. Mehmet'in derse katılımının zaman içinde derse ilgisi ve ders başarısını artırabileceği düşünülebilir.

C. Ebeveynlerinin Sürece Dahil Edilmeleri

Mehmet ilk görüşmeden itibaren tüm görüşmelerde ebeveynleri ile arasındaki sorunlu ilişkiden duyduğu rahatsızlıktan söz etmiştir.

*O çocuğu yüzünden bıçakladıktan sonra annemle babam benimle tam 8 ay konuşmadı. Ben zaten o çocuğun yüzünde nasıl bir iz kaldığını düşün-
dükçe mahvoluyorum. Bir de onların bana öyle davranması beni iyice sıkıntıya sokuyordu. (3. görüşme)*

Mehmet'in en çok desteğe ihtiyaç duyduğu bir anda anne babasının onu terk ederek cezalandırmış olmaları, Mehmet'in genel olarak anne babası ile olan ilişkisinin uzak olduğunu düşündürmektedir. Mehmet'in anne babası çocuklarının yanında olmayı değil, onu kendilerinden mahrum bırakarak cezalandırmak yolunu seçmişlerdir. Bu Mehmet'in zaten risk altında olan durumunu daha da arttırmaktadır.

Anne ve babamla aramın iyi olduğu anlar tabii ki oluyor. Ama eğer ben maske takmışsam. Olduğum gibi olsam eminim yine aynı davranacaklar. Ne zamanki ben evde ben değilmişim gibi davranıyorsam, rol yapıyorsam o zaman kısa süre de olsa aramız düzeliyor. Bu durum beni yoruyor, ama başka yolum yok. (6. görüşme)

Mehmet'in yukarıdaki çarpıcı ifadesi aile içi ilişkilerin mesafeli olduğunu, bir çocuğun büyürken en çok ihtiyaç duyduğu güven ve şefkat duygularından yoksun olduğunu düşündürmektedir. Mehmet, görüşmecinin anne babası ile görüşmesine hiçbir şeyi değiştirmeyeceği düşüncesi ile olumlu bakmamıştır. Görüşmeci öğretmenler ile yapılan görüşmenin olumlu sonuçlarını hatırlatarak yeniden Mehmet'e anne babası ile görüşme teklifi götürülmüş ancak Mehmet reddetmiştir. Mehmet'in bu fikri eve duruşma gününü bildiren kağıt gelince değişmiştir:

Dün mahkemeden bir kağıt geldi. Dava gerçekleşecekmiş. Annem ve babamla da aram yine kötü. Sanki boynumda bir tasma var, kendimi köpek gibi görüyorum. Siz bizimkilerle görüşseniz sanırım iyi olacak. (10. görüşme)

Anne ve baba ile birlikte gerçekleşecek bir görüşme planlandı. Fakat görüşmeye yalnızca baba katıldı:

Ben şimdiye kadar Mehmet ne istediye yaptım, zor şartlarda para kazanıyorum, ona rağmen çocuğumu özel okulda okutmaya bile hazırım. O kadar emekten sonra neden böyle oldu, ne yapmamız gerekiyor bilmiyorum. (baba)

Bu görüşmede baba savunmacı ve öfkeli bir tutum içinde olmuş görüşmeciye konuşma şansı vermemiştir. Bu durum babanın yoğun bir şekilde konuşma ve anlaşılma ihtiyacı hissettiğini düşündürmektedir. Babanın karşısındakinin görüşlerine kapalı olduğu izlenimini vermekle birlikte işbirliğine açık olduğunu ifade etmiştir. Annenin görüşmeye katılmaması ebeveynlerin işbirliği içinde ortak bir çaba içine girme olasılığının düşük olduğunu düşündürmüştür. Görüşmenin sonunda daha önceden Mehmet'in onayı alınmış olduğundan Mehmet'e konunun uzmanı bir psikiyatriste yönlendirilmesi gerektiği ve mutlaka ailece bir desteğe ihtiyaç duydukları bilgisi verilmiştir.

IV. Tartışma ve Sonuç

Suçta sürüklenen ergenler işlevselliği bozulmuş ailelerden gelen, stres düzeyleri yüksek ve etkili başa çıkma stratejilerini daha az kullanan ergenlerdir (Basut ve Erden, 2005). Olumsuz duyguları ile başa çıkabilmek için maddeye yönelme riskleri akranlarına göre daha fazladır (Kızmaz ve Bilgin, 2010; Ögel ve Aksoy, 2007). Mehdiyev, Çelik ve Özdemir (2009) yapmış oldukları çalışmalarında travma sonrası stres bozukluğunun alkol kullanım bozukluğu için bir tetikleyici olduğunu saptanmışlardır.

Çocuklar okula başladıktan sonra “kapsayıcı ebeveyn” rolünü okul almaktadır (Youell, 2006). Öğretmenlerle güvenli sosyal çevre oluşturma önemlidir. Canham’a (2012) göre suça karışmış gençlerle çalışan kimseler ikincil travma yaşama riski yaşarlar. Çalışanların duygu ve deneyimleri üzerine düşünebilecekleri kendileri için de ayrıca psiko-sosyal destek sağlanması onların tükenmişlik duyguları yaşamalarını engelleyeceği gibi olumsuz duygularını öğrencilerine yansıtmasının önüne de geçilmesini sağlayacaktır. Mehmet’in öğretmenlerine duygu, düşüncelerini ve deyimlerini paylaşma olanağının verilmesi Mehmet ile empati kurmalarını ve destekleyici bir tutum içine girmelerini sağlamıştır. Aynı şekilde Mehmet’in babasına kendi hayal kırıklıkları üzerine konuşma fırsatı verilmiş olması babanın da kendi duygularını ifade etmesini sağlamıştır. Ebeveynin kendi hayal kırıklıkları ve saldırgan tutumuna farkındalığının olması çocuğunun davranışlarını tolere edebilmesini kolaylaştırmakta ve çocuğunun sağlıklı bir şekilde gelişimine katkı sağlamaktadır. (Parsons ve Dermen, 1999). Ebeveynin kapsayıcı işleve dayalı bir ilişki kurması güvenli bağlanmadan geçmektedir. Güvenli bağlanma ebeveynin çocuğu ile heyecan, sıcaklık ve sevgiyle bağlanmasını içeren bir durumdur (de Zulueta, 2006). De Zulueta’ya (2006) göre ebeveyn çocuğa karşı duygusal eğilimini, heyecanını ve ilgisini içeren davranış kalıplarından vazgeçtiğinde ihmal davranışı sergilemiş olur. Bu durum da çocuğun kendini yalnız, çaresiz ve önemsiz hissetmesine neden olur.

Bu çalışma sonucunda suça sürüklenmiş bir gençle düzenli görüşmeler aracılığıyla kurulan terapötik ilişkinin genç ve çevresi üzerinde önemli etkisi olduğu görülmüştür. Suç davranışının gencin ruhsal dünyasındaki karşılığının saptanması bu gruptaki gençlerle yapılacak çalışmalara katkı sağlayacaktır. Gençlerle birebir çalışılması onları daha iyi anlama açısından önemli olacaktır.

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları mevcuttur. Çalışmanın ilk sınırlılığı ebeveynlerle yapılması planlanan görüşmelere sadece babanın katılımıdır ve görüşme bir kez yapılabilmektedir. Sürece anne de dahil edilerek daha ayrıntılı görüşmeler yapılmasına gerek vardır. Aynı şekilde öğretmenlere sağlanan desteğin düzenli olması önemlidir. Ancak yürütülen çalışmanın sınırlılıklarına ve süresinin kısa olmasına rağmen genç üzerindeki olumlu etkisi son derece çarpıcı olduğundan olgu sunumu olarak paylaşılmaya değer bulunmuştur. Suça sürüklenmiş çocukları patolojize eden yargılayıcı ve indirgeyici yaklaşımların gençlerin kapasiteleri ve güçlü tarafları hafife almakta ve onları anlamının çok uzağındadır. Gençlerin deneyimlerine dayanan onların bakış açılarını ortaya koyan araştırmaların artması çocuk suçluluğu olgusunun daha iyi anlaşılmasına dolayısı ile geliştirilecek çözüm yollarının da daha gerçekçi olmasını sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Akduman, G. G., Akduman, B. ve Cantürk, G. (2007). "Ergen suçluluğunda bazı kişisel ve ailesel özelliklerin incelenmesi". *Türk Pediatri Arşivi Dergisi*, 42, 156-161.
- Araujo, A.F., Shikida, C.D. and Nogueira, R.P. (2012). "Socio-economic determinants of juvenile crime among street children and teenagers in a Brazilian state". *Scopus*, 32(3), 2076-2084.
- Bal, H. (2007). "Toplumsal eşitsizliğin temelinde çocuk suçluluğu". *Sosyoloji Dergisi*, Ülgen Oskay'a Armağan Özel Sayısı (Hakemsiz), 293-311.
- Basut, E. ve Erden, G. (2005). "Suçta yönelen ve yönelmeyen ergenlerin stres belirtileri ve stresle başa çıkma örüntüleri yönünden incelemesi". *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 12(2), 48-55.
- Canham, H. (2012). *Exporting the Tavistock Model to Social Services: Clinical Consultative and Teaching Aspects (2012) in Waiting to be Found Papers on Children in Care* Briggs, A. Ed. (ss 72-84). London: Karnac Books.
- Chaffin, M., Levenson, J., Letourneau, E. and Stern, P. (2009). "How safe are trick or treaters? An analysis of child sex crime rates on Halloween". *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 21(3), 363-374.
- Colman, R. and Colman, A. (2003). "Abuse Linked to Crime". *Youth Studies Australia*, 22(1), 1-5.
- Doğan, S. (2008). "Cinsel istismar davranışı gösteren ergenler: iki olgu ve konunun gözden geçirilmesi". *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15(3), 157-162.
- Erdoğan, M. Y. (2005). "Suçta yönlendirilen ve yönlendirilmeyen çocukların aile fikirleri ile saldırganlık davranışlarının karşılaştırılması". *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 12(3), 106-114.
- Ereş, F. (2009). "Toplumsal bir sorun: suçlu çocuklar ve ailenin önemi". *Aile ve Toplum Dergisi*, 88-96.
- Fraad, H. (2008). "Child Abuse and Crime". *The Journal of Psychohistory*, 36(1), 85-88.
- Hallsten, M., Szulkin, R. and Sarnecki, J. (2013). "Crime as a price of inequality?" *British Journal of Criminology*, 45, 456-481.
- Herrenkohl, T., Hawkins, J.D., Chung, I., Hill, K., Battin-Pearson, S.R., Loeber, R., Farrington, D.P. (2001). "School and community risk factors and interventions". In Loeber, R. and Farrington, D.P. (Eds.), *Child delinquents; Development, intervention, and service needs*. (pp 211-246). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Işık, H. (2006). "Çocuk suçluluğu ve okullar ile ilişkisi". *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 287-299.
- Kızmaz, Z. (2004). "Öğrenim düzeyi ve suç: suç- okul ilişkisi üzerine sosyolojik bir araştırma". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 291-319.

- Kızmaz, Z. ve Bilgin, R. (2010). "Sokakta çalışan/yaşayan çocuklar ve suç: Diyarbakır örneği". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(32), 269-311.
- Kocadaş, B. (2007). "Düşük sosyo-ekonomik yapı suç ilişkisi: Malatya'da çocuk suçluluğu". *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 1, 157-186.
- Kurtuluş, A., Salman, N., Günbet, G., Boz, B., Cenger, C. ve Acar, K. (2009). "Denizli ilinde 12-15 yaş arasındaki suça sürüklenen çocukların sosyodemografik özellikleri". *Pamukkale Tıp Dergisi*, 2(1), 8-14.
- Loeber, R. and Farrington, D. P. (2000). "Young children who commit crime: Epidemiology, developmental origins, risk factors, early interventions, and policy implications". *Development and Psychopathology*, 12, 737-762.
- Ögel, K. ve Aksoy, A. (2007). "Tutuklu ve hükümlü ergenlerde madde kullanımı". *Bağımlılık Dergisi*, 8, 11-17.
- Parsons, M., and Dermen, S. (1999). "The violent child and adolescent". In Lanyado, M. and Horne, A. (Eds.), *The Handbook of Child and Adolescent Psychotherapy: Psychoanalytic Approaches*. (pp. 329-346). London and New York: Routledge.
- Perry, B.D., Pollard, R.A., Blakley, T.L., Baker, W.L., and Vigilante, D. (1995). "Childhood trauma, the neurobiology of adaptation, and use-dependent development of the brain: How states become traits". *Infant Mental Health Journal*, 16, 271-291.
- Perry, B.D. and Szalavitz, M. (2014). *Köpek Gibi Büyütülmüş Çocuk*. (Çev. Elif Söğüt) İstanbul: Okyanus Yayınları.
- Salmi, V., Kivivuori, J. and Aaltonen, M. (2015). "Correlates of immigrant youth crime in Finland". *European Journal of Criminology*, 12(6), 681-699.
- Seyhan, D. ve Zincir, H. (2009). "Tutuklu / Hükümlü Gençlerin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Aile Özelliklerinin İncelenmesi ve Aralarındaki Korelasyonun Belirlenmesi". *Aile ve Toplum Dergisi*, 7-24.
- Stein, A. (2013). "Prologue to violence child abuse, dissociation, and crime". *Scopus*, Doi number: 10.4324/9780203828984.
- Van der Kolk, B. (2014). *Body Keeps the Scores*. New York: The Penguin Group.
- Wilson P. (2000). "Delinquency". In Lanyado, M. and Horne, A. (Eds.), *The Handbook of Child and Adolescent Psychotherapy: Psychoanalytic Approaches*. (ss. 406-422). London and New York: Routledge.
- Worrell, B. (2013). "The new face of Missouri child sex crimes: elect or instruct". *Saint Louis University Law Journal*, 57(2), 493-520.
- Youell, B. (2006). *The learning relationship*. London: Karnac Books.
- Zulueta, De F. (2006). *From Pain to Violence: the Roots of Human Destructiveness*. Chichester: John Wiley and Sons.